

TÜRKİYE BİYOETİK DERNEĞİ 2007 – 2012 ÇALIŞMALARI ÜZERİNE KESİTSEL BİR İNCELEME*

A Cross-Sectional Study on Turkey Bioethics Society 2007-2012 Works

Savaş Volkan GENÇ¹

Atilla ÖZGÜR²

Özet

Sivil toplum örgütleri uygar toplumların en önemli özelliklerinden biri olarak değerlendirilir. İnsanlar arasındaki ilişkileri kurumsallaştırıp, sivil toplum değerlerini güçlendirerek sosyal sistemi fonksiyonel duruma getirerek toplumsal bütünleşmeyi sağlarlar. Türkiye Biyoetik Derneği, biyoetiğin gelişmesine ve eğitimine katkıda bulunmak, hekimlik, hemşirelik, diş hekimliği, veteriner hekimliği gibi sağlık uğraşları, diğer biyolojik bilimler ve belli başlı mesleklerdeki ahlâki değerleri incelemek, tartışmak bu amaçla bilimsel etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak amacıyla kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür.

Anahtar sözcükler: Türkiye Biyoetik Derneği, sivil toplum kuruluşu,

Abstract

Civil society organizations are one of the most important signs of civilized communities. They provide social integration by institutionalizing human relations, strengthening civil society values and bringing social system to functional status. Turkish Bioethics Society is a civil society organization which aims development and education in bioethics, investigate and discuss moral values in certain professions in health occupations like human medicine, nursery, dentistry, veterinary medicine and other biological sciences; organizing scientific meetings and releasing publications.

Keywords: Turkish Bioethics Association, non-government organisation

Giriş

Türkiye Biyoetik Derneği (TBD), biyoetiğin gelişmesine ve eğitimine katkıda bulunmak, hekimlik, hemşirelik, diş hekimliği, veteriner hekimliği gibi sağlık uğraşları, diğer biyolojik bilimler ve belli başlı mesleklerdeki ahlâki değerleri incelemek, tartışmak bu amaçla bilimsel etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak amacıyla kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Kurulduğu 1994 yılından itibaren görevini kesintisiz olarak sürdüren TBD, Kasım 2015 tarihine kadar 11 Çalışma Dönemi atlatmıştır. Çalışma konusu olan tarihler 9. ve 10. Dönem etkinliklerini içermektedir.³

Çalışmada konuya 9. ve 10. Dönem bilimsel etkinlikleri üzerinden bakılmış, ilgili dönemlerde TBD Organlarında yer alan kişiler belirtilmiştir. İleride TBD üzerine çalışacak araştırmacılara kaynak teşkil etmesi ve etkinliklerin derli toplu bir kaynaktan verilmesi amacıyla böyle bir çalışma hazırlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

TBD arşivinde yer alan, dönemin yazışmaları, alınan kararlar taranmış, ilgili bölümlerin kopyaları alınmış, konu ile ilgili kaynaklar

*Bu çalışma 21-23 Mayıs 2014, tarihleri arasında düzenlenen IV. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuş, eleştiriler doğrultusunda genişletilerek makale haline getirilmiştir.

¹ Yrd. Doç. Dr., Mehmet Âkif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD, 15030, İstiklal Yerleşkesi-Burdur

² Yrd. Doç. Dr., Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD, 06110, Dışkapı-Ankara

³ <http://www.biyoetik.org.tr/kurumsal/tarihce/> Erişim Tarihi: 04.05.2016

ışığında retrospektif tarih yöntemi kullanılarak veriler kronolojik olarak değerlendirilmiştir. Ancak, TBD'nin kimi etkinlikleri konu bütünlüğünün devamı açısından zaman dizgisel sıralama göz ardı edilerek verilmiştir.

Bulgular

2009 Yılı

TBD 2009 Yılı Kasım ayında Olağan Genel Kurul Toplantısı sonucunda şekillenen Yönetim ve Denetim Kuruluna Yönetim Kurulu Asil Üyeler: Yeşim Işıl Ülman, Tolga Güven, Gürkan Sert, Muhtar Çokar, Ahmet Yüksel. Yönetim Kurulu Yedek Üyeler: Mehmet Karataş, Tamay Başağaç Gül, Murat Civaner, Savaş Volkan Genç, Aysun Koç. Denetim Kurulu Asil Üye: Sevgi Şar, Hafize Öztürk Türkmen, Cumhur İzgi. Denetim Kurulu Yedek Üye: Serap Şahinoğlu, Mukadder Gün, Zehra Edisan seçilmişlerdir (1).

Dernek, 5-6 Aralık 2009'da İzmir'de gerçekleştirilen Türk Tabipler Birliği (TTB) 15. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı ve öncesinde yapılan (4 Aralık 2009) TTB-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (UDEK) Çalışma Grupları toplantısı Etik Çalışma Grubu'nda, Doç. Dr. Yeşim Işıl Ülman, İlaç ve Teknoloji Araştırma Grubu'nda ise Uzm. Dr. Murat Civaner, tarafından temsil edilmiştir. Ülman, aynı zamanda TBD adına "Tıp Etiği Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinde Yer Almalıdır!" ve "TTB-UDEK Etik Çalışma Grubu Kılavuzları: Aydınlatılmış Onam, Hasta Hakları, Etik Kurullar, Hekim-Endüstri İlişkileri" başlıklı iki poster sunumu yapmıştır (2).

2010 Yılı

TTB Merkez Konseyi'nce 10 Ocak 2010'da gerçekleştirilen, "Şiddete Karşı Sıfır Tolerans Çalışma Grubu Çalıştayı"na, temsilci göndermiş (3), Hacettepe Üniversitesinde 13 Ocak 2010'da düzenlenen "Tam Gün Yasası" konulu toplantıda TBD ilgili yasa ve beraberinde getireceği sorunlara ilişkin iki görüş bildirmiştir (4). Prof. Dr. Berna Arda'nın talebi üzerine 2014 yılı 20. Dünya Tıp Hukuku Kongresi adaylık dosyası için "World Association for Medical Law; Board of Governors" a sunulmak üzere destek mektubu ve TBD adına hareket edebilme yetkisi verilmiştir (5). Kon-

ya'da 20 Şubat 2010'da düzenlenen "Gündelik Hayatta Laiklik: Sağlık Hizmetleri" konulu toplantıya TBD adına Dr. Gülsüm Önal katılmıştır (6).

TBD, İstanbul Tabip Odası (İTO) Etik Kurulu işbirliğinde 14 Mart Tıp Bayramı Etkinlikleri çerçevesinde "Tıp Etiği ve Hukuku Açısından Malpraktis" konulu Panelde, Uzm. Dr. Murat Civaner, "Malpraktiste Temel Kavramlar ve Yaklaşımlar" Prof. Dr. Yener Ünver, "Dava Kararları ve Örneklerle Malpraktis", Uzm. Dr. Serkan Özkul, "Özel Sağlık Çalışanları Açısından Malpraktis Uygulamaları" başlıklı sunumlar yapmışlardır (7, 8, 9, 10). TTB-UDEK çalışma gruplarından, "İlaç ve Teknoloji Çalışma Grubu"na Uzm. Dr. Murat Civaner, "E-Sağlık Çalışma Grubu"na, Uzm. Dr. Ayten Arıkan, "Toplum Sağlığını Geliştirme" grubuna Uzm. Dr. Volkan Kavas TBD'ni adına katılmışlardır (11, 12, 13).

TBD 27.03.2010'da Yönetim Kurulu Üyeliklerinde değişiklik yapmış, Yeşim Işıl Ülman Yönetim Kurulu Başkanı olarak görevine devam ederken, Muhtar Çokar, Tamay Başağaç Gül, Savaş Volkan Genç, Aysun Koç, Murat Civaner Yönetim Kurulu Üyeliklerine getirilmişlerdir (14). TBD 25-26 Kasım 2010 tarihlerinde İstanbul'da "Biyotikte Yeni Ufuklar" ana temalı 6. Tıp Etiği Kongresini düzenlemiştir (15). TTB-UDEK tarafından İTO ev sahipliğinde 10-12 Aralık 2010 tarihlerinde İstanbul'da yapılacak olan 16. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı Çalışma Gruplarında, TBD; "Etik Çalışma Grubu"nda Doç. Dr. Yeşim Işıl Ülman, "Toplum Sağlığını Geliştirme Çalışma Grubu"nda Dr. Gülsüm Önal, "E-Sağlık Çalışma Grubu"nda Yrd. Doç. Dr. Ayten Arıkan tarafından temsil edilmiştir (16).

TBD Yönetimi, 25 Kasım 2010 tarihli Genel Kurul Toplantısında; TBD tüzüğü'nün 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve 25772 sayılı Dernekler Yönetmeliğine aykırı olduğunu Ankara İl Dernekler Müdürlüğü'nün 13.01.2010 tarih ve 4108 sayılı yazısı ile bildirmiş, uyarı doğrultusunda Dernek Tüzüğü değiştirilmiştir³.

³Değişen maddeler şöyledir: a. Dernek Tüzüğü'nün 6. Maddesinde yer alan üyelik türlerinin asil ve onursal üyelik şeklinde düzenlenmesi; b. Aynı Tüzüğü'nün 8. maddesinde yer alan "onur kurulu" ifadesinin "genel

TBD, yayınlarının evrensel yayıncılık sisteminde yer alması için ISBN almak amacıyla Kültür Bakanlığı'na başvuruda bulunmuştur (18).

2011 YILI

Sağlık alanında yaşanan güncel gelişmeleri değerlendirmek üzere 9 Ocak 2011'de Ankara'da TTB Merkez Konseyinde yapılan toplantıda TBD, Aysun Koç tarafından temsil edilmiştir. "Hasta Hakları Yönetmeliği"nde değişiklik yapan Yönetmelik Taslağının e-posta paylaşım grupları aracılığıyla kamuoyuna duyurulmasının ardından TBD, ilgili görüşlerini Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hasta Hakları Şube Müdürlüğüne bildirmiştir (19).

TTB-UDEK Etik Çalışma Grubu'nda TBD adına Doç. Dr. Yeşim Işıl Ülman, Doç. Dr. Murat Civaner, Prof. Dr. Berna Arda yer almıştır (20). TBD, 24 Şubat 2011'de "TBD Fahri Üyelik Statüsü İnceleme Komisyonu" kurulması kararı almış, bu konuda Dernek Üyeleri bilgilendirilmiştir (21). TBD, TTB Eşgüdüm Kurulu Başkanlığına 07 Mayıs 2011'de, "TBD Klinik Araştırmalar Yönetmeliği Taslağı Hakkında Görüşü" ile hazırlanan Taslakta birçok eksik ve yanlış olduğunu belirterek, ilgili Anabilim Dallarını konuya odaklayan geniş bir kampanya başlatmış, bunu da "Kamuoyuna Duyuru: Klinik Araştırmalarda Etik Uzmanı Olmalıdır!" başlıklı ilan ve TBD görüşü ile yayınlanmıştır (22).

TBD, 12.05.2011'de, TTB Merkez Konseyi'ne Kocaeli Üniversitesi Halk Sağlığı AD Öğretim Üyesi Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu hakkında açılan soruşturmayı değerlendirmiş, hazırladığı raporu "*Prof. Hamzaoğlu hakkında açılan soruşturmayı haksız, bilimsellikte bağdaşmaz ve son derece kaygı verici buluyor, bilimsel bilgi üretimi, üniversiter yapı ve dolayısıyla toplum sağlığı üzerine olumsuz etkiye sahip olacağını düşünüyoruz. İlgilileri; yetkilerini kullanırken, insanlığın büyük bedellerle*

kurul" olarak değiştirilmesi; c. Tüzüğün 17. maddesinde yer alan "karar için yapılan oylamada eşitlik olursa başkanın oyu çoğunluğu sağlamış kabul edilir" ifadesinin tüzükten çıkarılması.6. Dernek Tüzüğü'nün değişimi sonrasında fahri üyelerin statüsü ve Dernek ile ilişkileri konusunda bir komisyon kurularak çalışma yapılmasına ve bir sonraki genel kurulda bu komisyonun tavsiyeleri sonucunda belirlenmesine karar verildi (17).

önemini anladığı akademik özgürlük ve toplum yararı değerlerini gözetmeye çağırıyoruz." sözleriyle sonlandırmıştır⁴ (23). Dernek, Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu'na 10.10.2012 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısı, 2 numaralı kararıyla, "TBD Araştırma Etiği Ödülü" verilmiştir (49).

Dönemin Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ'dan, üniversitelerde tıp eğitimi ve tıp araştırmalarına ilişkin görüşmek üzere acil bir randevu talep edilmiştir (24). "Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik" taslağında etik kurullarda etik uzmanına asli ve daimi üye olarak yer verilmemesi hakkındaki kaygılar, Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'ne 30 Mayıs 2011'de bildirilmiş, görüş kamuoyu ile paylaşılmıştır (25). Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne 16.08.2011'de Yayıncı Sertifikası alabilmek için başvurulmuştur (26).

TBD Yönetim Kurulu Başkanı Doç. Dr. Ülman tarafından 7 Şubat 2011'de yayınlanan Avrupa Konseyi Biyoetik Yürütme Kurulu (CDBI) Araştırma Etik Kurulları Kılavuzu Avrupa Konseyi izni ile Türkçeye çevrilmiş ve TBD tarafından yayınlanmıştır⁵ (27).

TTB-UDEK 25-27 Kasım 2011'de Ankara'da yapılan 17. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayında "TBD Etkinliklerinden Örnekler/Deneyimler" başlığı altında sözlü bildiri TBD Başkanı Yeşim Işıl Ülman tarafından sunulmuştur (28). İzmir Veteriner Hekimler Odası'na 21 Ekim 2011'de İzmir'de düzenlenen I. Veteriner Halk Sağlığı Çalıştayı'nda TBD'ni, Prof. Dr. Ferruh Dinçer temsil etmiştir (29).

Ankara Barosu Başkanlığı'nın talebi üzerine TBD, Baronun "Ankara Barosu Bilgi ve Belge Merkezi" olarak geliştirdiği arşiv ve kayıtlarına bir kısım yayınlarını vermiştir⁶. Der-

⁴TTB Merkez Konseyi Başkanlığı'nın 30.11.2011'de,1640/2011 sayı ve 28.11.2011 tarihli yazısı üzerine, Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu hakkında yürütülen soruşturma kapsamında geniş kapsamlı bilgilendirme ve Dernek ile ilgili değerlendirmesine teşekkür edilerek, Dava sürecinde bilirkişi olarak üç etik ve felsefe uzmanı ve akademisyenden görüş alınması, uygun ve yerinde bir hukuki uygulama olarak değerlendirilmiştir. Gönderilen bilgiler internet sayfasından ve TBD postasından üyeler ile paylaşılmıştır (32).

⁵Yayın No. XV, ISBN 978-975-7041-12-2

⁶Bu yayımlar: 1. Avrupa Konseyi Biyoetik Yürütme Kurulu (CDBI) Araştırma Etik Kurulu Üyeleri Kıla-

nek, 06.12.2011'de İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi Kütüphanesi için de yayınlarını göndermiştir (33).

TTB 17. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayında (25-27 Kasım 2011, Hacettepe Üniversitesi), Doç. Dr. Murat Civaner, "Etik Çalışma Grubu"nda, Yrd. Doç. Dr. Hafize Öztürk Türkmen, "Sürekli Tıp Eğitimi-Sürekli Mesleki Gelişim Çalışma Grubu"nda, Uzm. Dr. M. Volkan Kavas, "Toplum Sağlığını Geliştirme Çalışma Grubu"nda, Uzm. Dr. Önder İlgili "Asistan ve Genç Uzman Hekimler Çalışma Grubu"nda TBD adına yer almışlardır (31).

2012 YILI

Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) Genel Sekreterliği'ne, 13.01.2012'de Tıp Tarihi ve Etik Uzmanlık Alanı ve Doçentlik Sınav Yönetmeliği hakkında görüş bildirilmiştir. Buna göre bilim alanında, uzmanlık eğitimi verilmesinin o dönem itibarıyla yasal çerçeve içinde mümkün olmadığı, lisansüstü eğitim verilmesinin ise getirilen yeni ölçütlerle oldukça güçleştiği belirtilmiştir. Ek olarak, doçentlik sınavı başvuru koşullarıyla ilgili iki sorun/belirsizlik, akademik kadroların nesnel biçimde ve yetkinlik ölçütüne göre oluşmasının önünde "ciddi bir engel" olarak değerlendirilmiştir (34). ÜAK

vuzu, Türkiye Biyoetik Derneği Yayın No. XV, ISBN 978-975-7041-122, İstanbul 2011, 50 sayfa.

2. European Association of Centres of Medical Ethics (EACME) 2011: Bioethics from a Cross-Cultural Perspective", Book of Abstracts, in collaboration with the Turkish Bioethics Association, editors: Yesim Işıl Ülman, Muhtar Çokar, Turkish Bioethics Association Publication No. XIV, ISBN 978-975-7041-11-5, İstanbul, September 15-17, 2011, 327 pages.

3. Türkiye Biyoetik Derneği VI. Tıp Etiği Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, hazırlayanlar: Yeşim Işıl Ülman, Muhtar Çokar, Türkiye Biyoetik Derneği Yayın No. XIII, ISBN 978-975-7041-10-8, İstanbul, 25-26 Kasım 2010, 160 sayfa.

4. Tıp Etiğinden Biyoetiğe (Expanding Medical Ethics to Bioethics), editörler: YI Ülman, T Başağaç Gül, FG Kadioğlu, G Yıldırım, Z Edisan, Türkiye Biyoetik Derneği V. Tıp Etiği Kongresi Bildirilerinden geliştirilmiştir, Türkiye Biyoetik Derneği Yayın No. XIII, 978-975-7041-09-2, Ankara 2009, 546 sayfa.

5. Kök Hücre Araştırmalarının Etik ve Hukuk Boyutu Türkiye Biyoetik Derneği Kök Hücre Araştırmaları ve Uygulamaları Kurulu, Hazırlayanlar Ş. Görkey ve ark. Türkiye Biyoetik Derneği Yayın No. X, 978-975-7041-08-5, Ankara, Nisan 2009, 40 sayfa (30).

Başkanlığı'na da "Tıp Etiği ve Tıp Tarihi" disiplininde lisansüstü eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin bir rapor sunulmuştur. Ayrıca YÖK Başkanlığı'nın 15.06.2010 tarihli yazısı uyarınca getirilen lisansüstü eğitimi düzenleyen bir anabilim dalında "yüksek lisans programı açılması için alanında kadrolu en az ikisi doçent olmak üzere üç öğretim üyesi bulunması, doktora programı açılması için alanında kadrolu ikisi profesör veya biri profesör ikisi doçent olmak üzere beş öğretim üyesinin bulunması" ölçütünün, üniversitelerde yeni yapılanmakta olan alanda eleman yetiştirilmesini çok zorlaştırdığı belirtilmiştir (35).

HTV isimli kanalda 05 Mart 2012'de "Organ Nakilleri ve Etik" konulu TV programında TBD, Uzm. Dr. Gülsüm Önal tarafından temsil edilmiştir (36). TBD'nin, yeniden yapılandırılarak erişime sunulan internet sayfasında, UDEK web sitesine doğrudan bağlantı verilerek, TTB-UDEK haberlerine üyelerinin ve bilim alanı ilgililerinin doğrudan ulaşabilmesini sağlamıştır (37).

Friterm A.Ş. ile 15 Mart 2012 itibarıyla "Organize Sanayi Bölgelerinde Sokak Hayvanlarının Korunması" konulu projesinde, biyoetik uzmanlık alanıyla ilgili olarak katkı sunmak amacıyla ortak bir çalışma içine girilmiştir (38). "Organize Sanayi Bölgelerinde Sokak Hayvanlarının Korunması" projesinin 12-13 Ekim 2012'de İstanbul'da düzenlenen TBD 7. Kongresi'nde ortak çalışma olarak biyoetik camiasına sunulması, bilimsel makale halinde geliştirilebilmesi, yurt içinde ve dışında proje olarak ilerletilebilmesi kararlaştırılarak bu konuda Yönetim Kurulu Üyesi Savaş Volkan Genç, Proje Koordinatörü olarak atanmıştır (40, 46).

TTB-UDEK Başkanlığına "Kompozit Doku Nakilleri Hakkında Bilimsel ve Etik Çerçeve"ye dair rapor 24 Mart 2012'de sunulmuştur (39). Prof. Dr. Berna Arda 06.04.2012 tarihinde World Association of Medical Law'da TBD'yi temsil etme yetkisi almış (41), TTB Başkanlığının 26 Mart 2012 tarihli e-posta çağrısı üzerine Dernek, TTB-WMA toplantısına Prof. Dr. Berna Arda, Doç. Dr. Yeşim Işıl Ülman, Uzm. Dr. Muhtar Çokar, Uzm. Dr. Gülsüm Önal'ı temsilci olarak atamış, ek olarak "663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Hakkında Görüş" de iletilmiştir (42). Türkiye

Solunum Araştırmaları Derneği ile sağlık çalışanlarına yönelik ve Dr. Ersin Arslan'ın kaybıyla sembolleşen şiddet eylemlerini karşı TBD Görüşü hazırlanmış, yapıcı yaklaşım ve çözüm önerileri geliştirilmesine, yöneticilere sunulmasına, kamuoyu oluşturulmasına yönelik olarak TTB önderliğinde “Hekime Şiddete Karşı Uzmanlık Dernekleri Platformu” yapılandırılması ve bir çalıştay başlatılması önerisi de TBD tarafından desteklenmiştir (43).

TBD, 4 Mayıs 2012'de, YÖK Başkanlığından “Tıp Tarihi ve Etik” disiplini lisansüstü eğitimde yaşanan sorunları konuşmak üzere randevu isteğinde bulunmuş, yazıya “Tıp Etiği ve Tıp Tarihi Disiplini Lisansüstü Eğitime İlişkin TBD Raporu” da eklemiştir (44). TTB tarafından, 27 Mayıs 2012'de Ankara Üniversitesi'nde düzenlenen “Sağlık Ortamındaki Şiddette Geline Son Nokta ve Sonuçları” konulu toplantıda, TBD, Başkan Ülman tarafından temsil edilmiştir (45). Sağlık Bakanlığı'nın “Çalışan Güvenliğinin Sağlanması Genelgesi” ile ilgili olarak TTB Başkanlığınca, TBD'den görüş bildirmesi talep edilmiş, bunun üzerine ilgili bir çalışma hazırlanarak TTB'ye gönderilmiştir (47). TTB Merkez Konseyince 9 Haziran 2012 günü gerçekleştirilen II. Yetkinlikler Çalıştayında TBD, tıp tarihi ve etik uzmanlık alanı konusunda Dr. Vedat Yıldırım tarafından temsil edilmiştir (48).

TBD Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü kayıtları için bir kısım yayınlarını sunmuştur⁷. Avrupa Konseyi Biyoetik Yürütme Komitesi'ne 16 Kasım 2012 tarihli yazı ile Türkiye'de Kök Hücre Uygulamalarının Tıbbi, Etik ve Hukuk Boyutu ile ilgili son durumu bildirilmiştir (51). TTB-UDEK'na 22-23 Aralık 2012'de İzmir'de yapılan 18. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Etik Çalışma Grubu'nda “Etik Bildirgeler”in yeniden ele alınmasının doğru bir seçim olduğu bildirilmiş,

TBD, Doç. Dr. Murat Civaner tarafından temsil edilmiştir (52).

Tartışma ve Sonuç

Uzun bir geçmişe sahip olsa da sivil toplum kavramı bugünkü anlamıyla Batı'da sanayi toplumu sonrası başlayan toplumsal ve siyasal hareketlerle ortaya çıkmıştır (53). Toplum yararına çalışan ve bu yönde kamuoyu oluşturan sivil toplum kuruluşları, kâr amacı gütmeyen toplumsal sorunların çözümüne katkıda bulunarak, katılımcılık ve çoğulculuğu geliştirerek, demokratik işleyişle, bürokratik donanımdan yoksun ve gönüllü olarak bir araya gelen bireylerden oluşan örgütlenme şeklidir⁸. Sivil toplum örgütleri uygar toplumların en önemli özelliklerinden biri olarak değerlendirilir, insanlar arasındaki ilişkileri kurumsallaştırıp sivil toplum değerlerini güçlendirerek sosyal sistemi işlevsel duruma getirerek toplumsal bütünleşmeyi sağlarlar (53).

Bu tanımlar ışığında bakıldığında TBD 2007–2012 tarihleri arasında iki Olağan Genel Kurulla birlikte yenilediği Yönetim Kurullarıyla kuruluş misyonunda yer alan etkinliklerini aralıksız olarak sürdürmüştür. TBD tüzüğünde de yer alan iki senede bir kongre düzenleme ve her kongreyi takip eden yılda sempozyum organizasyonlarını başarı ile gerçekleştirmiştir. Ulusal bazda planladığı bu etkinlikleri yabancı katılımcılarla uluslararası bir bilgi şöleni haline getirmenin yanı sıra European Association of Centres of Medical Ethics (EACME)'in 15. Konferansına da ev sahipliği yapması başarılı bir sivil toplum kuruluşu olduğunu ortaya koyan önemli delillerden biri olarak değerlendirilebilir.

TBD tüm bu bilimsel toplantılarının öncesinde hazırladığı özet kitapları ve etkinlikler sonunda hazırladığı, katılımcıların makalelerinden oluşan, yüksek nitelikte bilimsel değer içeren kitapları okuyucu ile hem matbu baskı hem de internet üzerinden paylaşması organizasyonda profesyonel yaklaşımın yanı sıra sivil toplum kuruluşu olarak kâr amacı gütmeyen, başarı ile çalıştığını ortaya koymaktadır⁹.

⁷1-Biyoetik Araştırmaları, ed. Yeşim Işıl Ülman, Savaş Volkan Genç, Türkiye Biyoetik Derneği Yayın No: XVI, ISBN: 978-975-7041-07-8, İstanbul, Eylül 2012.

²-Türkiye Biyoetik Derneği VII. Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, haz. Yeşim Işıl Ülman, Muhtar Çokar, İstanbul 12-13 Ekim 2012, Türkiye Biyoetik Derneği Yayın No. XVII, ISBN: 978-975-7041-14-6, İstanbul Ekim 2012 (50).

⁸ Murat Erusta. <http://www.iktisadi.org/sivil-toplum-orgutleri-ve-ozellikleri.html> Erişim tarihi: 04.05.2016

⁹Sözü edilen kitaplar daha önce bulgular bölümünde künyeleri verilen 4 kitap, 3 bildiri özetleri kitabı, 1

Dernek, kamu örgütü ve diğer sivil toplum örgütlerinin düzenlediği bilimsel etkinliklere de konu üzerinde uzman olan Dernek üyelerini görevlendirmesiyle, sadece kendi dar çerçevesinde çalışmanın ötesinde, bilimsel işbirliğinin profesyonel örneğini de vermiştir. Aynı zamanda etkinlik alanı içinde yer alan toplumsal sorunlarda toplum tarafında cesurca yer alması, tavrını bilimsel görüşlerle kamuoyuna ve devlet örgütüne iletmesi, “TBD Araştırma Etiği Ödülü” başlığında bilim insanlarının onurlu davranışlarının arkasında durmasıyla övgüyü hak eden bir yaklaşım içinde olmuştur.

TBD etkinliklerine kamu, yarı kamu ve özel sektörden maddi destek bulmasıyla (TÜBİTAK, T.C. Kültür Bakanlığı, çeşitli meslek odaları, ticari firmalar vs) başka bir yönden de güvenilir, etkin ve başarılı olduğunu kanıtlamıştır.

Bu bilgiler ışığında Türkiye Biyoetik Derneği'nin 2007-2012 yılları arasında kuruluş amacına uygun verimli ve başarılı etkinlikler gösterdiği sonucunu çıkarmak, TBD'nin diğer sivil toplum kuruluşlarına örnek bir tutum ve tavır sergilediğini söylemek doğru bir yaklaşım olacaktır.

Teşekkür...

Bilgi paylaşımı ve yol göstericiliği konusunda sonsuz yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Prof. Dr. Yeşim Işıl Ülman'a teşekkürlerimizle...

KAYNAKLAR

1. **Anon (2009/1):** TBD 21.11.2009 tarih ve 2009/1 sayılı Genel Kurul Sonuç Bildirimi.
2. **Anon (2009/2):** TBD 29.11.2009 tarih ve 2009/2 sayılı yazısı.
3. **Anon (2010/3):** TBD 04.01.2010 tarih ve 2009/3 sayılı yazısı.
4. **Anon (2010/4):** TBD 012.01.2010 tarih ve 2009/4 sayılı yazısı.
5. **Anon (2010/5):** TBD 01.02.2010 tarih ve 2010/5 sayılı yazısı.
6. **Anon (2010/6):** TBD 10.02.2010 tarih ve 2010/6 sayılı yazısı.
7. **Anon (2010/7):** TBD 15.03.2010 tarih ve 2010/7 sayılı yazısı.
8. **Anon (2010/8):** TBD 15.03.2010 tarih ve 2010/8 sayılı yazısı.
9. **Anon (2010/9):** TBD 15.03.2010 tarih ve 2010/9 sayılı yazısı.
10. **Anon (2010/10):** TBD 15.03.2010 tarih ve 2010/10 sayılı yazısı.
11. **Anon (2010/12):** TBD 26.03.2010 tarih ve 2010/12 sayılı yazısı.
12. **Anon (2010/13):** TBD 26.03.2010 tarih ve 2010/13 sayılı yazısı.
13. **Anon (2010/14):** TBD 30.03.2010 tarih ve 2010/14 sayılı yazısı.
14. **Anon (2010/16):** TBD 22.04.2010 tarih ve 2010/16-1 sayılı Dernek Organlarındaki Değişiklik Bildirimi yazısı.
15. **Anon (2010/44):** TBD 11.05.2010 tarih ve 2010/17 sayılı yazısı.
16. **Anon (2010/44):** TBD 01.12.2010 tarih ve 2010/44 sayılı yazısı.
17. **Anon (2010/47):** TBD 16.12.2010 tarih ve 2010/47 sayılı yazısı.
18. **Anon (2010/50):** TBD 17.12.2010 tarih ve 2010/50 sayılı yazısı.
19. **Anon (2010/62):** TBD 07.02.2011 tarih ve 2011/62 sayılı yazısı.
20. **Anon (2011/65):** TBD 21.02.2011 tarih ve 2011/65 sayılı yazısı.
21. **Anon (2011/66):** TBD 24.02.2011 tarih ve 2011/66 sayılı yazısı.
22. **Anon (2011/73):** TBD 07.05.2011 tarih ve 2011/73 sayılı yazısı.
23. **Anon (2011/74):** TBD 12.05.2011 tarih ve 2011/74 sayılı yazısı.
24. **Anon (2011/75):** TBD 17.05.2011 tarih ve 2011/75 sayılı yazısı.
25. **Anon (2011/76):** TBD 30.05.2011 tarih ve 2011/76 sayılı yazısı.

26. **Anon (2011/81):** TBD 16.08.2011 tarih ve 2011/81 sayılı yazısı.
27. **Anon (2011/83):** TBD 03.09.2011 tarih ve 2011/83 sayılı yazısı.
28. **Anon (2011/91):** TBD 07.10.2011 tarih ve 2011/91 sayılı yazısı.
29. **Anon (2011/94):** TBD 13.10.2011 tarih ve 2011/94 sayılı yazısı.
30. **Anon (2011/95):** TBD 01.11.2011 tarih ve 2011/95 sayılı yazısı.
31. **Anon (2011/96):** TBD 02.11.2011 tarih ve 2011/96 sayılı yazısı.
32. **Anon (2011/98):** TBD 30.11.2011 tarih ve 2011/98 sayılı yazısı.
33. **Anon (2011/100):** TBD, 06.12.2011 tarih ve 2011/100 sayılı yazısı.
34. **Anon (2012/102):** TBD 13.01.2012 tarih ve 2012/102 sayılı yazısı.
35. **Anon (2012/104):** TBD 14.02.2012 tarih ve 2012/104 sayılı yazısı.
36. **Anon (2012/108):** TBD 05.03.2012 tarih ve 2012/108 sayılı yazısı.
37. **Anon (2012/109):** TBD 09.03.2012 tarih ve 2012/109 sayılı yazısı.
38. **Anon (2012/110):** TBD 15.03.2012 tarih ve 2012/110 sayılı yazısı.
39. **Anon (2012/111):** TBD 24.03.2012 tarih ve 2012/111 sayılı yazısı.
40. **Anon (2012/112):** TBD 04.04.2012 tarih ve 2012/112 sayılı yazısı.
41. **Anon (2012/113):** TBD 06.04.2012 tarih ve 2012/113 sayılı yazısı.
42. **Anon (2012/114):** TBD 09.04.2012 tarih ve 2012/114 sayılı yazısı.
43. **Anon (2012/116):** TBD 03.05.2012 tarih ve 2012/116 sayılı yazısı.
44. **Anon (2012/117):** TBD 04.05.2012 tarih ve 2012/117 sayılı yazısı.
45. **Anon (2012/118):** TBD 24.05.2012 tarih ve 2012/118 sayılı yazısı.
46. **Anon (2012/119):** TBD 06.06.2012 tarih ve 2012/119 sayılı yazısı.
47. **Anon (2012/120):** TBD 03.06.2012 tarih ve 2012/120 sayılı yazısı.
48. **Anon (2012/121):** TBD 08.06.2012 tarih ve 2012/121 sayılı yazısı.
49. **Anon (2012/136):** TBD 12.10.2012 tarih ve 2012/136 sayılı yazısı.
50. **Anon (2012/137):** TBD 31.10.2012 tarih ve 2012/137 sayılı yazısı.
51. **Anon (2012/139):** TBD 16.11.2012 tarih ve 2012/139 sayılı yazısı.
52. **Anon (2012/141):** TBD 21.11.2012 tarih ve 2012/141 sayılı yazısı.
53. **Yıldırım A (2001):** Sosyal Bütünleşme Açısından Sivil Toplum Örgütleri -Isparta Uygulaması-, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Yrd. Doç. Dr. Kamil KAYA, T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji AD, Isparta.

Yazışma Adresi:

Yrd. Doç. Dr. Savaş Volkan GENÇ
Mehmet Âkif Ersoy Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Veteriner Hekimliği Tarihi ve
Deontoloji Anabilim Dalı
15030, İstiklal Yerleşkesi / BURDUR
Tel: +90 536 470 98 66
e-posta: svgenç@mehmetakif.edu.tr

